

REVISTA POLITICĂ.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 5 fl., pe jumătate de an 2 fl. 50 cr.; pentru România și alte țări pe an 14 lei, pe jumătate de an 7 lei. — Anunțurile coastă: un șir petit sau locul acestuia prima dată 6 cr., a doua 9 cr., eară a treia oară 12 cr. — Un număr coastă 22 cr.

Abonamentele și anunțurile se trimit la redacțiune. — Anunțuri primesce și tipografia lui R. Eckhardt în Cernăuț. Abonenții din România, pentru înlesnire, pot trimite abonamentul și la librăria Socec & Comp în Bucuresci. — Manuscriptele și corespondențele se trimit la redacțiune. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se înapoiază.

Ese la 1 și la 15 a fie-cărei luni.

Suceava, 15 Novemvre 1890.

Desbaterile dietei provinciale.

În ședința dietei din 30 Octobree s'au făcut alegerile pentru comitetul provincial. Din curia proprietarilor mari s'a ales Dr. Stefan Stefanowicz, din orașe dep. Woynarowicz, din comunele rurale dep. baron Eugen Stircea, eară din toată dieta dep. Rennei.

În aceeași ședința a înaintat reprezentantul guvernului contele Pace un proiect de lege pentru o convențiune despre regularea fondului pentru disarcinarea pământului, dupre care să se steargă avansele date până la anul 1864 în suma de 328.916 fl., 52½ cr. și avansele fără procente date de atunci până la sfârșitul lui Decembre 1889 cu rezerva de restituire în suma de 10,013.674 fl. 83 cr. așa dară în totalitate 10,342.591 fl. 35½ cr. În locul avanselor date de stat fără procente dela anul 1864 să se deie dela 1890 până la 1903 o subvențiune anuală de stat nerestituibilă de 206.000 fl. și un avans anul fără procente restituibil de 150.000 fl., pentru a acoperi recerințele anuale neacoperite ale acestui fond. Pentru acoperirea recerinței pe anul 1890 se va mai da încă un avans fără procente din partea statului de 22.445 fl. Remășița rezultătoare după scăderea subvențiunii și a avansului statului pentru recerința disarcinării și rescumpărării sarcinilor pământului se va acoperi prin adause la contribuțiunile directe. În casuri de neajunsuri va mai da statul avanse cu 5%, carile se vor acoperi cu veniturile întrecătoare din alți ani. Dacă până la anul 1904 nu vor fi restituite aceste avanse, vor trebui plătite ea și avansele fără

procente până în 7 ani numerați dela anul 1905; eară adausele la contribuțiuni se vor percepe până la restituirea lor totală.

În ședința comisii administrative din 31 Octobree și 3 Novemvre a pus în discusiune dep. Stefanowicz construirea unei căi locale dela Hliboca la Sirete. Dep. Pompe a dat cetire unui raport lucrat cu multă sirguință despre desvoltarea instrucțiunii primare în Bucovina dela anul 1873 până la 1890.

Reproducem unele date din acest raport:

În anul 1873 au existat 174 scoli cu 218 clase și 9606 scoleri.					
" " 1876 " " 186 " " 234 " " 13402 "					
" " 1879 " " 211 " " 271 " " 16049 "					
" " 1882 " " 216 " " 309 " " 18291 "					
" " 1885 " " 247 " " 353 " " 27246 "					
" " 1888 " " 289 " " 422 " " 36718 "					
" " 1889 " " 298 " " 439 " " 39552 "					
" " 1890 " " 301 " " 452 " " 41172 "					

Duputații Lupul, baron Eugen Stircea, baron Mustazza și Calinescu au observat, că rezultatele instrucțiunii eu toată înmulțirea scolilor și a cheltuielilor nu corespund justelor recerințe, pentru că instrucțiunea în limba germană paralisează ajungerea scopului didactic, carele numai atunci s'ar pute ajunge, dacă s'ar mărgini instrucțiunea numai la limba maternă. Numai limba maternă este în stare să îndemne pre copii a cugeta, și acesta este doară scopul principal al instrucțiunii; ar fi destul să se înceapă instrucțiunea germană în clasa IV. Afară de aceasta sunt multele amende pentru necerectarea scolii nejustificabile, pânăcând nu se va fi purtat de grijă, ea să poată încăpe în scoli toți copii obligați la cerectarea scolii.

În ședința dietei din 4 Noemvre s'a ales după rezolvarea mai multor petițiuni o comisiune pentru

vănat. Proiectul intenționează modificarea § 1 al legii din 1. Iunie 1886 (schimbarea timpului de cruțare). Apoi s'a trimis comisiei administrative propunerea dep. Kochanowski jun. pentru introducerea asigurației obligatorii în contra focului și grindinei în comunele rurale ale Bucovinei.

Dep. baron Hormuzachi face propunerea să se iae din nou în discuție rezoluția din 24 August 1889, prin care a fost provocat comitetul provincial să facă studiile necesare pentru construirea unei căi ferate, carea să lege Campulungul cu căile ferate ungurești, pentru că în lipsa unui export la România să nu remaie nici un mijloc neincercat de a promova comerțul Bucovinei. Linia aceasta ar fi cea mai scurtă legătură între capitalele Austro-Ungariei respective între marea adriatică și marea neagră și ar promova foarte mult comerțul și exportul Bucovinei. Cererea aceasta este cu atât mai îndreptățită, de oarece Galiția are deja și a cincea linie de joncțiune.

În nordul Bucovinei este împiedecată orice dezvoltare industrială, eară în sudul Bucovinei lipsesc mijloacele de transport. Propunerea aceasta s'a înaintat cu mare aclamație comisiei administrative.

În ședința comisiei administrative din 5 Noiembrie a raportat dep. baron Eugen Stircea, că șoseaua din valea Suhei (Bucșoaia, Stulpicani și Negrileasa) se va construi cu concursul fondului religios a proprietarilor de feresteie interesați apoi cu suma întrecătoare de 3000 fl., carea a ramas din suma preliminară pentru reconstruirea unor șosele din districtul Câmpulungului.

Contele Pace a promis considerarea reclamațiilor, că comunele estind adanșele și asupra contribuțiilor, carile au fost prescrise pentru întreprinderi exloatate pe domenii nedespărțite încă de comune, În continuarea desbaterilor despre afacerile școlii răspunde consilierul scolar Vyslouzyl la diferitele incriminații. Instrucțiunea scolară prin toată ziua este în deobște imposibilă din lipsa de încăpere, și este și neavantagioasă din cauza deosebirilor în limbă și în gradul instrucțiunii. El pledează pentru instrucțiunea repițitoare observează însă că cheltuielile unei atari instituții vor fi foarte mari. Cu privire la reclamațiile despre insuficiența instrucțiunii religioase recomandă pentru controlă introducerea de liste de prezență. Limba germană se învață în școlile primare cu 1 clasă în anii din urmă; rezultatele sânt foarte neînsemnate, fibulele germane întrebuintate nu sânt practice.

Contele Pace observează, că instituțiilor școlare le lipsește o organizație uniformă pentru toată țeara și că sarcina construcțiunii școlilor este prea grea pentru comune și proprietarii mari. Învățătorii nu sânt la înălțimea misiunii lor, o parte dintr'insii este și prea comodă. Toată inteligența și în special preuțimea trebuie să staruiască, ca poporul să nu uite ce a învățat în școală; în alte provincii cetesc copiii și a casă; în biserică se folosesc de cărțile de rugăciuni, se fac cabinete de lectură etc. La o interpelație a dep. Dr. Zotta despre starea școlilor în districtul Sucevei răspunde referențul dep. Pompe, că în districtul Sucevei numai cinci comune mici sânt fără școală, ale căror copii sânt înscolți în alte comune, apoi că amende se pronuncie numai în acele casuri, dacă copiii respectivilor parinți au fost primiți deja în școală. Dep. Calinescu dice, că planul didactic este bun, executarea lui însă nu este corespunzătoare. Relațiile între învățători și preuți au devenit mai bune. Cu bucurie ia la cunoștință că inspectorul provincial este aplecat să facă concesiuni cu privire la instrucțiunea în limba maternă; aceasta este unicul mijloc pentru instrucțiunea în școlile cu o clasă. Școală primară, este o școală pentru instrucțiunea poporului nu însă o școală preparativă pentru instrucțiunea superioară.

Ar fi mai bine, a susține mai multe școli primare cu o clasă, decât a înființa în comunele rurale școli cu mai multe clase, aceste ar trebui lăsate comunelor urbane. După aceasta s'a primit propunerea dep. Pompe, ca fie care district să aibă inspectorul său scolar și că districtele școlare ale Sucevei și Câmpulungului să se despărțiască.

În ședința comisiei administrative din 7 Noiembrie a mai fost vorba de creșterea frecvenței la școala agronomică și de rezultatele favorabile ale prelegerilor docenților agronomici călători. Cu aceste s'a încheiat în comisiunea administrativă desbaterile asupra școlii.

Despre întrebuintarea rămășiței active încă neincasate în suma de 18.504 fl. a avansului statului de 200.000 fl. pentru ameliorarea rasei vitelor s'a decis, ca o parte din suma aceasta să se întrebuinteze pentru subvenționarea pepiniierelor. Contele Pace a promis în chestiunea această intervențiunea sa pe lângă ministerul de agricultură. În principiu este recunoscut, că soiul vitelor este mai bun și că creșterea vitelor a sporit. Asupra cauzelor există însă păreri deosebite. Pecând dep. baron Eugen Stircea afirmă, că acest progres este de mulțemit închiderii frontierei față de România, dic alții, că

și mai înainte stabilimentele mari de îngrășare din țeară au produs o recerința mai mare de vite și într'acest feliu au fost cauza unei producțiuni mai mari de vite în țeară.

După această s'a discutat înființarea unui stabiliment pentru mascuri în Cernăuț după modelul celor din Biala și Wiener-Neustadt, în carile mascurii înaintea transportării lor mai departe să supun unei observațiuni de 4 până la 5 zile și apoi se expediază fără orice piedecă la târguri și măcelării.

În ședința comisiunii administrative din 8 Novembre s'a făcut decisiunea a se adresa la guvern pentru propunerea dep. baron Hormuzachi cu privire la joncțiunea căii ferate dela Câmpulung cu căile ferate ungurești. Apoi s'a primit propunerea dep. Stefanowicz, ca să se înființeze în Strojineț cu 1. Ianuariu respective 1. Mai 1891 o școala specială pentru împletirea de coșerci să se creeze un stipendiu pentru o persoană potrivită carea să cerceteze prin doi ani școala specială din Wallachisch-Meresitsch, și în sfârșit să se voteze spre acest scop o subvențiune anuală de 2120 fl.

Mai de parte s'a votat o subvențiune de 1500 fl. pentru construcțiunea unei șosele dela Vijnit la Putila. Pentru construirea unei casarme pentru miliția teritorială în Cernăuț se autorisează comitetul provincial să facă convențiunile necesare cu autoritățile militare și cu comuna Cernăuț.

Rezoluțiunile dep. Stefanowicz pentru stabilimentul pentru mascuri și înființarea de instituțiuni pentru prăsila peștilor se primesc; asemenea se primește și rezoluțiunea dep. Hormuzachi pentru denumirea unui inginer agronomic pentru promovarea cultivării fenașilor și pentru încuviințarea întrebunțerii mai bune a isoarelor de slatină pentru proprietarii de vite.

În ședința dietei din 10 Noemvre s'a aprobat după rezolvarea mai multor petițiuni și referate creditul pentru procurarea inventariului spitalului din Câmpulung declarat ca spital districtual, comptul final al fondului de pensii pentru învățători pe anul 1889 și preliminarul pe anul 1891.

Apoi s'a primit modificarea propusă de comisiunea pentru venat a § 1 al legii din 1. Iunie 1886. (Nr. 25. XVIII al f. l. și ord. prov.) (referent dep. Abrahamowicz.)

În sfârșit s'a recomandat petițiunea medicului Dr. Wurzel din Suceava pentru mărirea salariului său comitetului provincial spre considerare și s'a primit fără dezbateri statului școlii provinciale speciale pentru împletirea de coșerci în Strojineț.

În ședința comisiunii administrațiune din 12 Novembre s'a făcut decisiunea; ca să se facă în decursul unui an studii asupra multor neajunsuri, ce s'au arătat la exploatarea velnițelor prin restrângerea exploatării la 8 luni, prin contingentare, și prin molul controlei, carile fac posibile defraudățiuni și apoi să se facă propuneri concrete în dieta pentru înlăturarea acestor neajunsuri. — Apoi s'a primit propunerea dep. Hormuzachi pentru scutirea industriilor nou create de adausele provinciale la contribuțiuni.

„Kreuzzeitung“ despre conferența Românilor ardeleni.

În numărul său dela 6 Novembre n.. „Kreuzzeitung“ din Berlin publică despre conferența Românilor urmatorul prim articol:

Cu privire la desbaterile și hotărârile conferenței Românilor, care s'a fost ținut săptămâna trecută în Sibiu, ne-am reținut până acum dela vre-o aprețiere deoarece-ce voiam să lăsăm, ca să vorbească mai înainte foile din Pesta și din Viena. Astăzi însă zac înaintea noastră destule asemenea voci, așa că nici noi nu vom să ne mai reținem cu părerea noastră. Deja în articolii noștri de mai înainte ni-am fost caracterizat punctul nostru de plecare în ce privesce „statul național maghiar“ și am șis, că o asemenea formațiune de stat noi o privim de o chimeră. Cinci milioane de Maghiari nu pot să desnaționalizeze popoare, care în totalitatea lor sunt încă odată atât de tari, ca ei înșiși, și nici nu vor pute să mențină pentru durată actualul despotism. Dintre cele două milioane de Germani, care prin introducerea dualismului în Austria au fost extradați Maghiarilor, ei — cel puțin pe din afară, — au maghiarizat deja o a treia parte, pe ceialalți, pe Sașii din Ardeal și pe colonistii württemberg-iani din Sudul Ungariei, națiunea germană nu-i va mai pute privi cu același indiferentism, pe care l-a manifestat până acum. E adevărat, că Sașii cu făcut un compromis cu Maghiarii, dar' aceste învoeli sunt valide numai câtă vreme Maghiarii își împlinesc îndatoririle lor. După-cum ni-se scrie însă din nou din Sibiu, Maghiari pe departe nu se grăbesc a împlini modestele dorințe ale Sașilor; ba în cercurile guvernamentale din Pesta se caută deja după un pretext spre a se lua noue măsuri de apărare în contra Sașilor. Cei din Pesta adecă sunt foarte indignați din cauză, că șeful poliției din Sibiu, care e un German, a permis să se rostesească „discursurile necumpătate“ la conferența Românilor; și aceasta se va lua foarte în curând drept pretext, spre a înlătura și pe acest ultim funcționar administrativ german în Ardeal.

Noi credem deci, că lupta dintre Germanii și

Maghiarii din Ungaria se va mai înflăcăra în această odată, și de aceea nu putem decât să felicităm, dacă și Români, care locuiesc acolo strâns împreună cu Germanii și au aceleași interese cu acestia, nu se obosesc în lupta lor în contra fanatismului maghiar. Românii, ca elementul numerice mai puternic, trebuie să premeargă în această luptă; ei mai sunt înzestrați și dela natură cu o mare tenacitate și capacitate de rezistență națională. — Conclusele acelei conferențe, dupa-cum era de prevădut, au în vedere menținerea sub toate împregiurările a pasivității de până acum a Românilor, spre a da prin aceasta expresiune celui mai aspru protest în contra sistemului de maghiarisare. În Pesta, se înțelege, nu se asteptau oamenii la așa ceva; acolo se credea că Românii se vor fi muiat deja și se vor lăsa de rezistența lor tenace. Maghiarii, care numai d, curând se putură bucura de „marile lor succese“ față cu Sașii și tocmai de aceea erau mai mult ca ori-și-când altădată convinși de iresistibilitatea „culturii“ lor și se pregătiseră deja a înșira în cununa gloriei lor și biruința asupra Românilor. În locul acesteia însă cei 136 delegați ai Românilor declară, că în monarhia habsburgică ei numai factorul de cultură german pot să-l privească drept factor centralizator, dar' nici-odată pe cel maghiar, și că ei nici-odată nu vor recunoaște naționalitatea lor drept un membru al statului național maghiar. Tocmai prin aceasta a fost atins sentimentul de demnitate al Maghiarilor, și de aceea noi putem să și înțelegem turbarea, care a izbucnit în Pesta în fața acestei reușite neașteptate a conferinței. Tot așa de amărâte sunt organele pestane și din cauză, că Românii au hotărât a trimite o deputațiune la Împăratul în Viena, precând pentru cei-ce aparțin statului unguresc nu poate să existe decât un rege. Și cu toate aceste Românii nu cunosc decât pe „Împăratul“ lor, căruia la sfârșitul conferinței i-au și strigat un „Să trăească!“; precând biroul telegrafic oficios s'a grăbit să împărtășească, că s'ar fi audīt strigarea de „Să trăească Regele!“ Acest lucru are puțină probabilitate și de aceea, pentru că tocmai la Românii din Ardeal și Bănat se menține încă până azi tradițiunea despre imperatorii romani Traian și Vespasian și ei vęd și venerază în Împăratul austriac pe succesorul vechilor Cesari.

Un apel către Împăratul pentru Maghiari e sinonim cu un apel la revoluțiune, și de aceea organele lor cer deja starea de asediu pentru Ardeal. În același rusuflet, cu care își laudă țeara drept un cldorado al libertăților politice și se miră, cum preste tot mai pot vorbi oamenii de vre-o apă-sare în Ungaria, ei provoacă totodată pe guvern, „de a suprima cu orice mijleace“ mișcarea naționalistă a Românilor și foile jidano-liberale din Viena și Peste secundează cu o mtră chibzuită șo-

vinistilor și dau Românilor șfatul, ca mai bine să nu meargă la Împăratul, căci acestuia, ca unui Monarch constituțional, nu'i este permis a face nimic preste voința ministrilor sei. De sigur un asemenea pas nu ar fi constituțional, dar' el ar fi totodată o dovadă viuă, cum modernul sistem parlamentar ridică un părete despărțitor între monarch și popor. Și întocmai cum li-se dice azi Românilor: „Împăratului nostru nu-'i este permis să face nimic pentru voi fără învoirea noastră“, tot de atâtea-ori gendarmii maghiari au respins cu forțe pe țeranii români, când voiau să intimpine pe Împăratul lor cu privilegiul petrecerii Sale în Ardeal. Statul național al Maghiarilor, formațiunea unui șovinism bolnăvicios, nu cunoaște decât numai un erou pe Kossuth, cu ale cărui cântec numai crede Maghiarul a-și pute dovedi credința sa către Regele. Cine ar mai crede însă, că bărbații, care prigonesc pe concetățenii lor pentru credința lor către Împăratul, ar pute să venereze pe același Împărat ca pe „Regele Ungariei“. — Românilor, care la anul 1848 și-au vęrsat sângele pentru dinastia habsburgică în contra oardelor lui Kossuth, li-a acordat Împăratul cordoane de steaguri cu inscripția: „Für standhaftes Ausharren in der beschworenen Treue“, și astăzi ei să nu mai aibă dreptul, de a se presenta înaintea Împăratului lor spre a-i așterne rugărilor? În adevăr, e frivol jocul, care se face aci submasca constituționalismului cu aderența unui popor către Tron.

Precând uoi de aceea, în interesul principiului-monarhic, mai ales însă în interesul dinastiei habsburgice, am recomanda, ca plănuita deputațiune a Românilor să fie ascultată decâtă Maiestatea Sa Împăratul Francisc Iosif, ni-se pare de bine, ca și acel „apel al Românilor către întreita alianța“ să nu rămână cu totul nebăgat în seamă. Noi nu privim tocmai de neîndreptățită afirmațiunea, că românismul în lupta Europei centrale contra panslavismului ce înaintează are o importanță oare-care. Românii din regat, în ciuda tuturor ademenirilor rusesci, s'au arētat în cel din urmă deceniu cu foarte mult tact, și noi sūntem convinși, că actualul guvern ar încheia foarte bucuros convențiua militară, dorită de Austria, față cu o trecere a trupelor rusesci spre Bulgaria, decă nu ar trebui să se teamă, că prin aceasta ar da o armă în mâna opoziției. Partidul lui-I Brătianu totdeauna a fost cu mai multă considerațiune la situația Românilor din Ardeal, decât partidul conservatorilor și al junimistilor, și acum, fiind înăsprită situația din Transilvania, numai decăt, fără de a mai aștepta atâtie concediuni față cu Românii din Ardeal, s'ar folosi de încheierea unei convenții militare cu Austria drept o excelentă parolă electorală. Dar' căderea cabinetului Trikupis în Grecia a arētat, că cu asemenea mijloace încă tot se poate sili un guveru, ca să se retragă. Decă însă

ar succeda a câştiga pe România drept un membru firm al întreitiei alianţe, prelângă actuala situaţie în Bulgaria şi la Cornul-de-Aur, rădanul de pace ce se înalţă spre Orient ar rămâne fără nici un gol dela ţermurii Scandinaviei până în jos la Bosfor.

Ceea-ce cer Românii din Ardeal nu e nici tocmai de neînţeles şi, după părerea noastră, nici chiar aşa greu de îndeplinit. Ei doresc o revisuire a legii despre naţionalităţi în acel înţeles, ca prin o considerare egală a tuturor naţionalităţilor ce locuiesc în monarhie, să primească şi partea de Ost a imperiului o organizare federalistică. În felul acesta cam a pătra parte a Ungariei, dela Bucovina în jos până la gurile Tisei, ar trebui să devină o parte autonomă a monarhiei, a cărei populaţiune, ar trebui să se consiste din trei milioane Români şi un milion Germani, precând numărul total al Maghiarilor ce locuiesc acolo deabia ar face 100.000. Deoarece-aceşti Români şi Germani, câtă vreme sunt încheştati în statul naţional maghiar, au să fie despoiaţi de propria lor naţionalitate; şi deoarece-ace sub administraţia maghiară, care în direct se află în mâinile unor Ovrei maghiari la comi, nu li-se permite deloc a avé şcoalele şi judecătoriile lor naţionale, cererea acelor, de a primi, întocmai ca şi Cehii, Polonii şi celelalte naţionalităţi, o administraţie autonomă, e foarte explicabilă. La toată întemplantarea, prin acordarea acestei pretenţiuni, ilusiunea Maghiarilor cu privire la statul lor naţional s'ar surpa; dar' tocmai nu merge, ca pentru susţinerea unui fantom milioane de oameni, care nu aparţin acelei „naţiuni culte“ mongolice şi nici nu vor să aparţină, să se „calce“ ean'asa deadreptul. — Presa maghiară, se înţelege, mereu dice, că Românii sânt nisece revoluţionari şi separatisti, care aspirează la împreunarea lor cu regatul României. Până acum această invinuire a rămas de sigur neîntemeiată deoarece-ce în faptă populaţiunea rurală română ţine cu credinţă la Împăratul ei. Între inteligenţi, mai ales între aceia, care în „statul naţional maghiar“ nici-odată nu pot conta la o aplicare în administraţie, la justiţie, în şcoale ori la serviciul postal-telegrafic şi al căilor ferate şi din această cauză sânt siliţi să emigreze în România, între asemenea împregiurări totdeauna se va manifesta dorinţa unei împreunări a Ardealului cu România. Dar' între dorinţa şi între lucrarea reală pentru o ţintă acum cu deservire nerealisabilă tot e o deosebire oare-care, câtă vreme cel puţin România însaşi respinge asemenea-tendenţe.

Deoarece-ace însă organele budapestane sânt atât de puţin orientate cu privire la ideile ce domnesc în propria lor ţeară, noi vom să le împărtăşim, care sânt vederile unui grup mai mic al „Românilor tineri“. Aceştia doresc „o încheiere a întregului românism“, ca acesta apoi să devină

un membru al Austriei federaliste. Ei purced dela părerea, că chiar o Românie mai mare şi mai puternică, decât cea de aci, nu ar fi în stare, de a-si păstra independenţa faţă cu slavismul ce o încungiură, aşa că ar face mai bine, dacă ar intra cu deservire „în rîndul statelor austriace ce au să se înfiinţeze“, între care 'şi-ar pute afla locul, între asemenea premise, şi o „Sêrbie unită“. — În faţa acestor „teoretici“ stau însă vre-o câţiva alţi „teoretici“; aceştia sânt de părere, ca, dacă Viena se închide odată faţă cu toate rugările Românilor, aceştia să se alăture la cel mai radical grup al Maghiarilor şi să-i spriginească pe aceştia în lucrarea lor de subminare în contra monarhiei habsburgice, pentru-ca la o eventuală surpare a imperiului să-şi peardă în sfârşit şi Maghiarii înşişi domnia lor.

Dar' aceşti „teoretici“ se împedecă aici de un impediment neînvigibil, de ura curată a ţeranilor români faţă cu Maghiarii. Această ură nu cunoaşte cotituri, ea nu cunoaşte nici păctări cu şovinistii kossuth-isti. — Astfel soartea celei mai importante părţi a monarhiei austro-ungare din punct de vedere strategic se află în acest moment în pendinţă; cine ar pute însă hotărî, cum are să se formeze aceste raporturi în cel mai apropiat viitor, dacă din locurile competente se întrelasă a le duce mai departe în mod orgânie?

Privire politică.

Rusia începe a se arăta mai prevenitoare şi încearcă a se apropia de guvernul nostru. Marele duce moştenitoriu renunziind la călătoria sa la Constantinopoli a trecut în călătoria sa prin Viena şi a făcut o vizită de 24 oare la curtea Austriacă incognito. Împăratul şi archiducii la aseptat pre fiul czarului la gară primirea lui a fost foarte cordială, şi din partea publicului a fost primit prinţul în aclamaţiuni. Seara a fost în onoarea oaspelui la împăratului un diner de gala.

Jurnalul oficios „Fremdenblatt“ îl salută pre moştenitoriu tronului rusec ca pre fiul czarului, care a închis urechile sale panslavismului. Jurnalulele oficioase ruseşti exprimă dorinţa ca călătoria lui czarevici să aiba afectul, că Austro-Ungaria să arête Rusiei mai multă prevenire în chestiune bulgară.

O îmbunătăţire generală a situaţiunei internaţionale nu se va pute aseptă dela visita aceasta deşi este o dovadă, că Rusia nu are pentru moment intenţiuni resboinice.

Consultările preparative despre o reasumare a relaţiunilor comerciale amicale între Austro-Ungaria şi Germania a progresat aşa de mult, încât poate chiar în decursul lunci curente se vor începe negociaţiunile oficiale între reprezentanţii ambelor state. Dificultăţi nu vor lipsi însă. Ministrul de agricul-

tură prusean Lucius un conluptător vechiu al lui Bismark s'a arătat ca un adversariu inverșunat, al propunerii Bavariei și Saxoniei pentru admiterea vitelor cornute din Austro-Ungaria în Germania. Cancelariul Germaniei Caprivi a stat în călătoria sa la Milano în capitala Bavariei München și se poate spera că opozițiunea agrarilor germâni va fi înfrântă și că ministrul actual al agriculturii din Prusia va fi înlocuit cu altă persoană. Ministrul comerțului din Ungaria s'a exprimat în parlament hotărât pentru convențiuni vamale. Pentru grâne este proiectată în Germania o reducere a taxei vamale de la 5 mărci la 3.5 mărci. Deși a trecut puțin timp, decând s'au introdus în statele unite din America enormele taxe vamale, totuși este majoritatea populațiunii atât de iritată în contra acestei mesuri, încât republicanii, cari sunt acuma la cârmă, au fost total învinsi la alegerile făcute acuma pentru casa reprezentanților, ce se va intruni în anul viitoriu. Partida democraților va dispune de o majoritate de mai bine de 140 de voturi, așa că cu drept cuvânt se poate aștepta o revizuire seau chiar a revocare a tarifului. Mac Kinley autorul legii vamale, numite după dînsul, n'a fost ales, peste tot au fost aleși 98 republicani și 242 democrați. Cu ocaziunea iutălnirii cancelariul german cu ministrul președinte al Italiei în Milano a fost cancelariul germân primit în audiență de regele Italiei în Monza. Aspectele alegerilor viitoare pentru parlamentul italian sunt până acuma favorabile ministeriului.

În România se fac în 16 a. l. c. alegerile comunale. Lupta partidelor va fi foarte vie.

Carp a refuzat a primi ministeriul domeniilor și comerțului în locul lui Peucescu și voiește să rămâie deocamdată conducătorul partidei sale, până ce va fi votat proiectul legii vamele insistă însă pentru o schimbare parțială a ministeriului.

Regele Olandei este declerat pentru boala sa de incapabil a domni, în Olanda va lua regența regina Emma, în Luxemburg, unde domnește legea salică a luat deja regența agnatul cel mai aproape din linia bărbătească ducele Adolf de Nassau.

Acesta a trebuit să părăsiască odată pozițiunea aceasta, pentru că regele s'a fost însănătoșat în contra tuturor așteptărilor.

În Grecia a demisionat ministeriul Tricupis în urma alegerilor, frauceso-și rusofilul Delyannis a primit președinția miniseriului.

Austro-Ungaria. Împărăteasa încă tot petrece în Italia. Corpurile legiuitoare se vor intruni în decembrie. Ministrul de comerț a cerut de la mai mulți industriași din branșa textită părerile lor asupra unei convențiuni comerciale cu Germania. Bugetul unguresc a fost votat de casa de jos. „Nemzet“ scrie, că aprecierea fundamentală și justă a românilor din Ardeal din „Kreuzzeitung“ și alte ziare germâne poate să măriască numai simpatiiile între Ungaria și

Germania. În Trieste a explodat earăși o petardă și anume pe piața, unde se află monumântul în memoria încorporării orașului Trieste cu Austria înainte de 500 de ani, na făcut însă nici o stricăciune. Dispozițiunile nou organice pentru artilerie s'au publicat. Nou înființatele șese regimente vor fi desemnate după numere și după comandanții titulari. Cu Helveția s'au început negociațiunile nou pentru revizuirea convențiunii despre serviciul veterinar. Calea ferată galitiană Carl Ludwig (Leov-Cracovia) se va lua cu 1. Ianuariu 1891 în exploatarea statului.

Germania. Regele Belgiei a făcut o vizită de mai multe zile imperatului germân. Cunoscutul conducătoriu al antisemițelor predicatoriu curții Stöcker a cerut demisiunea sa. Cu mult mai înainte s'a fost exprimat împăratul, că Stöcker va trebui să aleagă între amvon și cârșmă. Marii ducii de Baden și Hessen Darmstadt s'au exprimat în contra mișcării antisemițice.

România. Societatea română de navigațiune cu vapoare pe Dunăre s'a constituit deja și vapoarele ei vor începe în scurt cursurile. Legea despre valuta de aur a intrat în vigoare în (15) 27 Octobru după ce a avut banca națională la dispoziția aurul necesar.

Rusia. În mai multe districte s'au iscat între țerani revolte. Țeranii emigrează cu mii la alele Brasilia. La încercările lor să treacă peste frontieră fără pasaporturi au fost de repetite ori emigranți împușcați de sentinelele rusești. Locotenent colonelul Schmidt a fost spânzurat pentru că a vîndut hârtii secrete fostului atașat militar al Angliei. Principele moștenitoriu va petrece mai multă vreme în Grecia. Un cruciator (nae de resbel) francees este comandat la Pireu pentru salutarea moștenitoriului Rusiei, unde va rămâne tot timpul, cât va petrece fiul czarului în Grecia.

Francia. Francia și Rusia se apropie una de alta în privința taxelor vamale, importul oilor și lânii rusești va fi favorizat. După convențiunea, ce a încheiat Francia cu Anglia cu privire la Africa este insula Madagascar supusă protectoratului Franciei. Națiunea resboinică de pe insula aceasta numită „Hora“ refuză a se supune.

Anglia. În urma uciderii a opt germani în Wita a dat foc o divisiune a flotei engleze capitalei Wita și satelor situate la malul mării, carile toate au fost nimicite pe capul sultanului refugiat s'a pus un preț de 1000 rupii.

Refugiații irlandeze O'Brien și Dillon au sosit în New-York, unde spre năcazul engleșilor au fost întimpinați de guvernor și primar predându-li-se o adresă. Neînțelegerile între lucrătorii din docuri și proprietarii de năi încă nu au încetat; cești din urmă au de gând să sisteze de tot navigațiunea, pentru a-i muia pe lucrătorii. În Irlanda au fost condamnați ca criminali de la introducerea legii excepționale 26 membri ai parlamentului. 5 primari, mai toți redac-

torii partidei lui Parnell, mai mult de 20 preuți și aproape 5000 alte persoane, între cari și femei și copii.

Serbia. Arhimandritul Stoian din Podgoratz lângă Ohrida dușmanul cel mai aprig al progandă bulgare în Machedonia a fost surprins noaptea și ucis. Stoian a fost închis biserica sa, pentru ca nou numitul episcop bulgar din Ohrida să nu poată intra într'însa.

Bulgaria. Camera a exprimat în adresa sa la mesagiul de tron așteptarea, că sultanul ca suzeran va face toate, ca să susție pacea în Balcan și să obție soluțiunea definitivă a chestiunii bulgare.

Turcia. Bisericile grecești încă tot sunt închise, unile comune au deschis bisericile cu sila. Încercările patriarhului de a obține consimțirea capilor bisericești din Petersburg, Atena Belgrad și Bucuroști pentru procederea sa- au ramas fără răspuns. Se aștepta însă o împăcare. Rusia învinuiește pe Anglia la Poartă că această ar fi sprijinit în surecțiunea armenilor.

† Constantin Popovici sen.

În noaptea spre 1. Novembre. a. c. a repausat în Cernăuț profesorul emeritat de teologie Constantin Popovici, părintele profesorilor de universitate Eusebie și Constantin Popovici inn. Născut în Slobozia în anul 1807 a fost chirotonit de preot în anul 1832 și însărcinat deja în luna lui septembrie a acestui an cu suplentura catedrei pentru istoria bisericească și în anul 1833 și cu a celei pentru dreptul canonic. În 24 Octombrie 1833 a fost apoi denumit de profesor ordinar pentru aceste discipline. Lui îi este în prima linie de mulțemit prestigiul facultății teologice și incorporarea acesteia în anul 1875 în universitatea Francisco-Josefină. În anii 1848 până la 1873 repausatul a funcționat ca asesor onorariu al consistoriului, dela 1869 până la 1877 a fost membru al consiliului scolar provincial. În periodul întâiu a dietei a fost și membru al dietei. Pentru meritele sale a fost decorat de Maiestatea Sa cu crucea de cavalier al ordinului Francisc-Josif.

Sciri mărunte.

Johann Orth, fostul archiduce Johann Salvator. Capitanul Johann Orth a dispărut de mai multe săptămâni cu corabia sa „Santa Margareta“ carea a fost plecat dela Valparaiso pentru a se întoarce în Europa. Toată lumea se teme, ca corabia aceasta a fost jertva unei catastrofe. Corăbii sosite în Hamburg din America meridională să fie văzute la Cap Horn (punctul meridional al continentului sudamerican trei vracuri de nai, dintre carile unul avea asemănare cu „Santa Margareta“ și purta flamura austriacă. Ministeriul de externe a îndrumat telegrafice cercetări. După alte

informațiuni este însă posibil, că Johann Orth, carele a luat în căsătoria o vieneză se află în Patagonia.

Vindecarea tuberculozei. Renumitul profesor Dr. Koch din Berlin să fi aflat un mijloc de a vindeca tuberculoza nu prea progresată, prin injecțiunea unei materii inventate de dînsul, carea oprește lățirea microorganismelor tuberculozei. După terminarea experimentelor se va publica modul vindecării. Vom reveni asupra acestei invențiuni senzaționale.

Consiliul scolar provincial. Comitetul provincial a ales în consiliul scolar provincial pre domnii baron Eugen Stircea și Rennei în locul domnilor Woynarowicz și Baron Mustazza, carii au funcționat în calitate de aceasta până acum. În curatoriatul scolii agricole s'a ales în locul d-lui Baron Mustazza dl. Dr. Stefanowicz.

Admiterea masculilor din Bucovina la tîrgul de vite din Viena. Guvernorul Austriei de jos a aprobat aducerea masculilor provenitori din Bucovina la tîrgul de vite din Viena sub condițiunea unei cercetări veterinare amărunte.

Banca de Joc din Monaco. Dividenda acestei banci din Monte-Carlo a crescut dela 52 franci 50 cen. în anul 1871 treptat până la 160 franci pentru anul 1890. Numărul sinuciziilor numai în Monte-Carlo a fost în anul curent 87. Banca susține un privighietor special care are misiunea să depărteze din Monaco jucători de cărți nefericiți, pentru a-i opri ca să se sinucidă la fața locului eară în cas ca aceasta nu este cu putință pentru a tăgădui sinuciderea. Jertvele nefericite ale jocului la ruletă formează o parte mare deosebită a cîntirului. Principalii actionari sunt ginerii repăusatului arîndas a băncii Blanc anume: prințul Roland Bonaparte fiul prințului Petru Bonaparte, carele a câștigat un oare care renume prin împușcarea lui Victor Noir și prințul Radziwill. Banca de joc plătește la o mulțime de ziare subvențiuni anuale pentru reclame și ca să tacă. Subvențiunile cele mai mari la capătă ziarele parisiene „Figaro“ 8000 franci și „Petit Journal“ 25.000 franci pe an.

Omoritoriul soției sale Öhm. Sentința de moarte pronunțată în contra fostului geometru din Succava Josef Öhm s'a schimbat din grația împăratului în pedeapsa de 20 de ani închisoare grea, asprită cu o di de post în săptămână și închidere singurită într'o chilie în ziua faptei.

Societatea academică „Junimea“, în ședința sa generală, ținută în 2 Novembre st. n. a. c., s'a constituit pentru anul administrativ 1890/91 în modul următoriu:

a) Comitetul. Președinte: Petru Jonescu, stud. teol.; Vice-președinte: Constantin Berariu, stud. fil.; Secretariu I.: Adrian P. Desseanu, stud. teol.; Secretariu II.: Alcesandru Berariu,

stud. teol.; Controlor: Epaminonda Grigorievi, stud. iur.; Casariu: Carol Hartingh, stud. iur.; Bibliotecariu: Emilian Criclevici, stud. iur.; Econom: Alecu Popovici, stud. iur.

b) Comisiunea literară: Constantin Berariu, stud. fil.; Vespasian Grigorievi, stud. iur.; Corneliu Georgian, stud. iur.; Romul Reuț, stud. iur.; Rem. M. Sbiera, stud. iur.

c) Comisiunea revizuitoare: Constantin Hostiuc, stud. teol.; Ambrosie Gribovici, stud. teol.; Ambrosie Comoroșan, stud. iur.

d) Juriul de arbitri. Președinte: Teofil Bensch, stud. iur.

În 8 Decembrie st. n. la 8 oră seară serbează societatea în Otel Weiss aniversarea a XIII. a fundării sale.

Biografia.

În Tipografia „Aurora” din Gherla a apărut de curând un volum de poezii intitulat „Poesii germane” traduse liber de Constantin Morariu cooperator la biserica s. Parascheva din Cernăuț, care conține 42 de piese traduse din cei mai celebri poeți germani și se vinde în folosul „fondului școlii de fetițe din Bucovina” cu 1 fl. exemplariul.

„Luminatoriul” din Timișoara. Nr. 67, anunțând aparițiunea acestei cărți, dice între altele: „Încât pentru traducerea „Poesiilor germane”, ea este succesă preste toată așteptarea, cartea o putem numi un giuvaer în literatura noastră. O limbă de tot blândă și dulce, ritmul foarte corect, rimele foarte bune, eară în expresiuni și idei poșede o bogăție străordinară. Traducerea este într'adevăr liberă, lucrarea întreagă îl recomandă pre autor și-l pune în șirul poeților de frunte. Îl felicităm.”

Sperăm că publicul nostru se va grăbi să cumpere „Poesiile germane” cu atâta mai mult, cu cât venitul întreg de pe vândare e menit pentru fondul amintit.

Mulțămită publică.

Din incidentul morții d-lui Archipresviter și profesor emeritat de teologie Constantin Popovici, a donat dl. profesor de universitate Eusebiu Popovici subsemnatului parohiat suma de 25 fl. spre distribuire între parochienii sërmani din suburbiul Clucucica. Distribuirea, precedată de o cuvântare potrivită, a aflat loc în ziua de s. Dumitru în biserica s. Parascheva din Cernăuț, dându-li-se la 18 dintre cele mai sërmane veduve și alți nenorociți câte 1 fl., cară la 3 școlari dela școala din Clucucica încălțăminte și o mântăluță de earnă în preț de 7 fl.

În numele sërmanilor miluiți își exprimă subsemnatul parohiat mărinimosului dn. Donator mulțămita sa cea mai profundă.

Dela parohiatul ort.-orient. al s. Parascheva.

Cernăuț în 27 Octomvre 1890.

J. Olinschi.

Domnelor redactor!

Domnul profesor Dr. Jon alui G. Sbiera de la universitatea din Cernăuți a binevoit a oferi pentru biblioteca școlii populare din Fundulmoldovei 3 cărți romanesci broșate și anume:

1. „Cîntece de stea și urări la nunți” Cernăuți 1888.
2. „Povești populare romanesci”. Editura proprie Cernăuți 1886 și a

3. „Aronu Pumnul”. Voci asupra vieții și în-sămătății lui de D. D-rul Jon alui G. Sbiera. 1889.

Pentru această marinimoasa ofertă exprimă subsemnatul conducătoriu al acestei școli cele mai sincere mulțămiri binevoitoriului Domn.

Fundulmoldovei, 17 Octov. 1890.

Dimitrie Șumleancschi,
învătătoriu.

Mulțămită publică.

În folosul societății «Școala română» au mai înecurs:

I. Ofertă benevolă:

1. Prin dl. căpitan din Vijniț Anton cav. de Tabora dela dl. proprietariu mare din Banița rus. B. Bohusievici 50 fl. — 2. Prin dl. protopresviter Nestor Vorobchievici dela comuna Cuciumare 10 fl.

II. Prin Liste:

1. La Lista Nr. 6 încredințată d-lui archimandrit din Suceava Emanuil Ciuntuleac 1 fl., dela dl. Eugeniu Vorobchievici; peroch în Reuseni.

2. La Lista Nr. 61 încredințată d-lui profesor dela gimnasiul superior c. r. din Cernăuț Gherasim Buliga 8 fl. 50 cr. și anume dela următorii binefăcători: Dl. Gherasim Buliga 1 fl.; dl. Vasile Calancea 1 fl.; dl. Ioan Zavadovschi 50 cr.; dl. Epifaniu Popovici 1 fl.; dl. Gheorghii Popovici 50 cr.; dl. A. Porfirean 1 fl.; dl. A. Felsenfeld 1 fl.; dl. A. Reekwald 1 fl.; dl. Gheorghii Drâmbeiu 50 cr.; dl. Josef Boryslawski 50 cr.; dl. Nedelco 20 cr.; dl. Dim. Popovici 20 cr.; Trăian Drâmbeiu 20 cr.; Maxim. Drâmbeiu 10 cr. și Cornelia Drâmbeiu 10 cr.

3. La Lista Nr. 99 încredințată d-lui Michaiu Abageriu, notariu comunal, cu locuința în Suceavă 2 fl. și anume dela următorii binefăcători: Dl. Michaiu Abageriu 1 fl. și domnii din Zăharesei: Costan Fartaș 50 cr.; Gheorghii Băițean 30 cr. și Pavel Obreja 20 cr.

III. Taxe:

1. Taxa d-lui profesor dela gimnasiul din Cernăuț Gherasim Buliga, pentru anul 1890/91 1 fl.

2. Taxa doamnei Matilda Buliga, soție de profesor gimn., Cernăuț, pentru anul 1890/91 1 fl.

3. Taxa d-lui Nicolae Mihaleiu, teolog, Cernăuț, pentru anul 1890/91 1 fl.

4. Taxa d-lui Isidor Procopianu, paroch Capul-Câmpului, pentru anul 1889/90 2 fl.

5. Din taxa d-lui Sim. Fl. Marian, prof. gimn., Suceava, pentru anul 1887/89 50 cr.

W.

6. Din taxa d-mnei Leontina Mărian, soție de prof. gimn., Suceava, pentru anul 1888/88 50 cr.

7. Taxa d-lui prof. dela gimn. din Succava Dimitriu Isopescul, pentru anul 1890/91 1 fl.

8. Taxa d-mnei Maria Isopescul, soție de prof. gimn., Suceavă, pentru anul 1890 91 1 fl.

9. Taxa d-lui Alexandru Mandicevschi, oficial la poștă, Suceavă, pentru anul 1889/90 2 fl.

10. Taxa d-mnei Pulcheria Maudicevschi, soție de oficial la poștă, Suceavă, pentru anul 1889/90 1 fl.

11. Taxa d-mnei Maria Dășchevici, văduvă de siivicultor, Suceavă, pentru anul 1890/91 1 fl.

12. Taxa d-lui Desloges, inspector de căi fierate, Suceavă, pentru anul 1890/91 1 fl.

13. Taxa d-mnei Paraschiva Dașchievici, văduvă de paroch, Suceavă, pentru anul 1890 91 1 fl.

14. Taxa d-lui Georgi Ianovici, învățătoriu, Bosanci, pentru anul 1890/91 1 fl.

15. Taxa d-lui Ed. Ghelime, șef al vămei române, Ițcani, (od. penfru totd.) 1 Napol.

16. Taxa d-lui Petru Stoicescu, șef al poștei române, Ițcani, (od. pentru totd.) 1 Napol.

17. Taxa d-lui Simion Medvighi, învățătoriu, St. Ilie, pentru anul 1889 90 1 fl.

18. Taxa d-lui Enric Baumann, director al băncii rusticale, Suceava, pentru anul 1890/91 2 fl.

19. Aron Barber, particular, Suceava, pentru anul 1890/91 1 fl.

20. Taxa d-lui Cercavschi Ioan de Jelita, paroch în St.-Ilie, pentru anul 1890/91 1 fl.

21. Taxa d-mnei Cercavschi Alexandra de Jelita, soție de paroch, St. Ilie, penfru anul 1890/91 1 fl.

22. Taxa d-lui Mleşnița Gavril, învățătoriu, Tișăuț, pentru anul 1889/90 1 fl.

23. Taxa d-mnei Mleşnița Zenovia, soție de învățătoriu, Tișăuț, pentru anul 1890/91 1 fl.

24. Taxa d-lui Pașcan Andrii; învățătoriu, Succava, (odată pentru totdeauna) 10 fl.

25. Taxa d-mnei Maria Pașcan, soție de învățătoriu, Suceava, (odată pentru totdeauna) 10 fl.

26. Taxa d-lui Michaiu Sêrbu, presviter, Suceavă, pentru anul 1889/90 1 fl.

27. Taxa d-lui Nicoară Georgi, învățătoriu, Petrăuț lângă Suceavă, pentru anul 1890/91 1 fl.

IV.

Din viuderea de cărți 1 fl. 12 cr.

Pentru toate cnotele aceste ce exprimă mulțămita cea mai cordială.

Suceava, 14 Noemvre 1890.

Comitetul societății „Școala română“.

Dare de samă publică.

În folosul «fondului școalei de fetițe din Bucovina» s'au mai vëndut pân' acum «Istoricul școalei reale din Cernăuți» următorilor p. t. domnii:

1. Păr. Tarangul din Voloveț, un exemplar 30 cr.

2. Păr. I. Abageriu din Todirești, un exempl. 1 fl.

3. Păr. Hostiuc din Roșă un exemplar 30 cr.

4. Păr. Vasile Petrașco din Ocna, un exempl. 30 cr.

5. Păr. Teodor Patraș din Frătăuțul-vechiu un exemplar 30 cr.

6. Păr. Ioan Zugrav din Românești, 1 exempl. 30 cr.

7. Păr. Iliuț din Capucodrului, 1 exempl 30 cr.

8. Păr. G. Ilasievici din Verenceanca un exemplar 30 cr.

9. Păr. V. Mironovici din Negrileasa, un exemplar 30 cr.

10. Păr. T. Dobuș din Roșă, 1 exemplar 50 cr.

11. Păr. Adrian Baca din Capul-Câmpului, un exemplar 30 cr.

12. Păr. Atanasi Procopovici, un exempl. 30 cr.

13. Păr. Teofil Bocancea din Cincău, 1 exemplar 30 cr.

14. Păr. Pafnutie Ignatovici, un exemplar 30 cr.

15. Păr. Dorimedont Nichitovici, un exempl. 30 cr.

16. Păr. Iustinian Hnidei, un exemplar. 30 cr.

17. Păr. Ilarion Serota, un exemplar 30 cr.

18. Păr. Isidor Hnidei, un exemplar 30 cr.

19. Păr. Desideriu Cozub, un exemplar 30 cr.

20. Păr. Vladimir Martinovici, 1 exempl. 30 cr.

21. Păr. Sevastian Iordachi, un exemplar 30 cr.

22. Păr. Cornel Tomovici, un exemplar 30 cr.

23. Păr. Dimitrie Dan din Pârteștii de sus, un exemplar 30 cr.

24. Păr. Vasile Iliuț din Horecea, un exemplar 30 cr.

25. Păr. Vladimir Haeman din Mosoriuca, un exemplar 30 cr.

26. Păr. Stefan Pavel, un exemplar 60 cr.

27. Păr. Grigori Procopovici, un exemplar 30 cr.

28. Păr. Alexandru Voevitca, un exemplar 30 cr.

29. Păr. Ilarion Siretean, un exemplar 30 cr.

Biografia lui Constantin Morariu-Andrievici, fost profesor la institutul teologic din Cernăuț s'a vëndut

30. Păr. Iliuț, prota în Capucodrului, un exemplar 40 cr.

31. Păr. Samuil Simionovici, preot în Viteliuca un exemplar 20 cr. — La un loc 10 fl. 50 cr.

Rugându-i pre toți domnii, cari au binevoit a lua asupra-și vëndarea unora din cărțile înșirate mai sus, să aibă bunătatea a-mi da socoteală despre rezultat, și mulțămind d-lor cumpărători, mă subseamnă.

Cu toată stimă

C. Morariu,

cooperator la biserică s. Parascheva în Cernăuț.

Foița „Revistei politice“.

Resbelul din Crimeea.

(Continuare.)

XII. Pregătirile pentru negociațiunile de pace. Apropierea lui Napoleon III. de Rusia. Proposițiunile Austriei și intervențiunea sa.

Luarea Constantmopolei a produs între puterile apusene nouă indoiele, ce feliiu de pașuri să

se facă în viitoriu. Napoleon III. a recunoscut primul gravitatea acestor pașuri și a încercat cu succes a le exploata într'un mod metodic în folsul său. — Căderea Sebastopolului i-a făcut Rusiei pentru moment imposibilă orice prevenire; despre slăbiciunea statului acestuia, carele și-a fost consumat ultimele sale puteri, Europa atunci nu avea știință; din potrivă credea, că va fi de trebuință, a întrebuița mijloace imense, pentru ca să se poată Rusia sili cu forța la concesiuni.

Englezilor li-ar fi convenit, ca să se renunție la ofensivă și să se slăbiască Rusia printr'o blocadă perfectă și armări neinterupte, pentru că într'acel fel s'ar fie paralizat bătăile suferite de armată a cărei stare miserabilă a fost produs în poporul englez o iritațiune colosală. — Aceasta cale nu era însă în interesul Franciei, pentru că marina sa mai slabă ar fi rămas înapoia celei engleze; afară de aceasta era sfârșitul după rezultatele mici obținute în marea de ost foarte îndoielnic, pentru că în contra cetății fortificate Kronstadt cu greu s'ar fi putut face ceva.

Idea lui Napoleon de a proclama principiul de naționalitate restaurarea Poloniei și independența Finenlandei, Ungariei, Italiei și Caucasiei a aflat consimțire numai din partea Sardiniei. Svedia nu a fost îndrăsnit a primi nici insulele Alande, Austria, careia i-a fost indicat ducele Ernst de Coburg, ca să primiască principatele dunărene ca compensațiune pentru cedarea Lombardiei, a respins hotărât această propoziție. Era de acceptat; că Austria va fi împinsă printr'un atare paș revoluționar la o alianță cu Rusia, și că și Prusia ca și federațiunea germană va trece la contrari, dacă se va pune în discuțiune chestiunea polonă. Pe lângă aceasta chiar și Palmerston era un adversariu al planurilor polone.

Napoleon a aflat expedientul, se ceară earăși mijlocirea Austriei pe basa a patru puncte anume: încetarea dreptului de protecțiune a Rusiei în principatele dunărene și Serbia, libertatea navigațiunii pe Dunăre delaturarea preponderanței rusești de pe marea-neagră și ori ce protecțiune a unei puteri asupra supușilor creștini ai Porții — pe lângă condițiunea, ca Austria să declare rebel Rusiei, dacă aceasta ar refusa să accepteze aceste puncte. Nu se putea aștepta dala pasul acesta după căderea Sebastopolului vr'un rezultat și Napoleon însuși nu credea, că Austria va păși în contra Rusia serios, totuși trebuia o atare intervențiune a Austriei să inverșuneze în gradul cel mai mare

pe Rusia și așa iritată în contra Austriei și să indigneze pe Anglia pentru că nu s'a cerut intervențiunea ei.

Aceasta i-ar fi dat însă ocaziunea de mult căutată lui Napoleon, să observeze la negocierile ulterioare față de Rusia o atitudine mijlocitoare. De vreme ce principiul de naționalitate nu a fost acceptat, nu mai avea pentru Napoleon prourmarea resbelului deocamdată nici un scop. Prin luarea Sebastopolului și-a fost ajuns scopul său, ca să întăriască domnia sa prin prestigiul victoriilor câștigate și să înjosiască pe Rusia pentru refuzarea recunoașterii sale ca împărat al francesilor. Succesele viitoare ar fi folosit și așa numai Angliei. Luarea Karsului prin Ruși a sprijinit planurile sale pentru că prin succesul acesta însemnat i-a fost Rusiei mai lesne a să arăta prevenitoare.

Contele Buol a și convenit în 14. novembre 1855 cu ambasadorul englez fără concursul Angliei asupra unui ultimatum, în contra caruia Anglia a protestat dintru'nceput, dară pe carele a trebuit în urmă să-l primiască. Austria a fost modificat punctul despre gurile Dunărei cerând o rectificare a frontierei, carea începând dela Hotin avea să meargă spre meadădi-resărit și să se sfârșească la locul Salic. Într'acel fel s'ar fi pierdut Rusia nu numai gurile Dunărei dară și jumătate din Besarabia ar fi venit la Moldova. Proiectul acesta s'a comunicat în Petersburg prin contele Esterhazy și a mărit încă mai mult antipatia Rusiei în contra Austriei.

Totodată a început Napoleon pe cale inoficioasă a negocia cu Gorciacov și alți diplomați ruși prin mijlocirea ginerului contelui Nessebrode a ambasadorului Saxoniei la curtea rusească Seebach și a fratelui său vitreg Morny, și a oferit mijlocirea sea. Morny a întrebuițat situațiunea să facă speculațiunile cele mai nerușinate la bursă și a comis o adevărată tradare nu numai față de Anglia dară și de toată întreprinderea.

Propozițiunile Austriei, la carile s'a mai adaos un al cincilea punct, ca puterile beligerante își reserveaza dreptul s'a mai puie Rusiei în interesul Europei condițiuni speciale nu au făcut asupra împăratului Alexandru II. o impresie împăciuitoare; de oare ce însă consiliul de rebel convocat în urma amenințării Austriei cu rumperea relațiunilor diplomatice și-a dat părerea, că Rusia din cauza slăbiciunii sale nu poate prourma rebelul și că trebie să accepteze mijlocirea imperatului Napoleon, s'a înduplecat. Rusia să accepteze negociațiunile

insă într'un congres, incredându-se împăratul Napoleon III. caruia i-a pregătit într'acest fel rolul unui arbitru. Din această cauză a și propus Rusia ca loc de întrunire a congresului capitala Franței în locul Vienei. Napoleon a primit această propoziție cu multă plăcere.

XIII. Congresul de Paris. Tratatul de pace din 30 martie 1856. Conferința din 8. April 1856. Situațiunea statelor după rebelul din Crimea.

În 25. Februarie 1856 s'a întrunit congresul în Paris. Pe lângă Austria, Franța, Anglia, Rusia și Turcia a fost admisă și Sardinia. Abia în 10 martie s'a făcut după o mare opoziție din partea Angliei concluderea pentru admiterea Prusiei. Nainte de deschiderea congresului a picat contele Orlov, ambasadorul Rusiei în Paris aproape la picioarele lui Napoleon III. și i-a mărturisit, că Rusia are neapărată trebuință de pace, ceea ce lă întărit pre împăratul Francez în dispozițiunea sa binevoitoare. Asemenea a făcut ministrul președinte al Sardiniei contele Cavour înainte de deschidere propunerea pentru incorporarea Parmei și Modenei în Sardinia și despăgubirea suveranilor acestor principate cu principatele dunărene. Aceste ar fi devenit apoi secundogeniture ale Austriei. S'a încheiat un armistițiu, blocadele însă au rămas în vigoare până la aprilie.

După o opoziție îndelungată a Angliei, ale cărei pretensiuni prea mari au fost combătute cu efect de Napoleon, s'a semnat în 30 martie 1856 într'o sămbătă tratatul de pace, carele s'a ratificat în 26. aprilie.

Cuprinsul principal al art. 34 al acestui tratat a fost următorul:

Teritoriile ocupate sau cucerite se vor da înapoi. Integritatea imperiului turcesc se garantează prin puterile signatare. Fermanul emis de sultanul deja în 18. Februar 1856 în favorul creștinilor se i-a spre știința ca o hotărâre liberă a Sultanului puterile signatare nu pot deduce din acest ferman vr'un drept, de a se amesteca în afacerile interne ale imperiului otoman. Marea neagră este neutralizată, deschisă pentru navele comerciale ale tuturor națiunilor închisă însă pentru navele de război. Numărul bastimentelor armate trebuincioase pentru executarea serviciului poliției maritime îl vor stabili în înțelegere, Rusia și Turcia; Dardanelele rămân închise. Navigațiunea pe Dunăre se declară de liberă, și se vor înființa comisii pentru înlăturarea împiedecării navigațiunii de la gurile

Dunărei și în general pentru susținerea navigațiunii pe Dunăre Comisiunea primă va consta din delegații puterilor signatare cea a doua din delegații Austriei, Württembergului, Bavariei, Turciei și ai principatelor dunărene. Ca compensație și pentru asigurarea libertății navigațiunii pe Dunăre încuviințează Rusia rectificarea frontierei sale în Besarabia. Frontiera nouă va pleca dela marea neagră un kilometru spre răsărit dela lacul dela Burnasola și va duce vertical până la șoseaua dela Akerman, va urmări, șoseaua aceasta până la șantul lui Traian, va duce spre ameață de Bolgrad dealungul riului Yalpuk până la dealul Sarafitka și se va sfârși la Katakori la Prut. Acest teritoriu se va incorpora Moldovei sub suzeranitatea naltei Porți.

Principatele Muntenia și Moldova română sub suzeranitatea naltei Porți asigurându-li-se privilegiile lor anterioare de puterile signatare. Nici una din puterile garante va exercita un protectorat exclusiv asupra lor (Rusia a fost exercitat până atunci un protectorat). Principatele numite vor avea o administrațiune independentă și națională și se vor bucura de o libertate perfectă a cultului, legislațiunii, comerțului și navigațiunii. Pentru revisuirea legilor și statutelor se va întruni în București o comisiune în carea va fi Poarta reprezentată, pentru ca să propună fundamentele organizațiunii nouă. Sultanul promite să convoace în ambele principate (provincii) imediat un „divan ad hoc“ carele în compunerea sa va reprezenta interesele tuturor claselor sociale și divanele vor exprima dorințele poporului despre organizațiunea definitivă a principatelor. Se va înființa o armată națională pentru susținerea ordinii interne și a siguranței hotarelor principatelor. În cas de turburări interne, Poarta nu va avea voie să intervie fără de o înțelegere premergătoare cu puterile garante.

Dispozițiunile despre Besarabia și principate sunt cuprinse în articolii 20 până la 27 ai tratatului la Paris.

Cu privire la Serbia a hotărit tratatul, ca aceasta să rămână dependentă de Poartă pe lângă susținerea drepturilor și imunităților sale, a administrațiunii sale independente și naționale, a libertății cultului și legislațiunii, a comerțului și navigațiunii sale libere. Poarta va avea și în viitoriu dreptul de gărnisoane nu va avea însă dreptul să intervie cu armele fără consimțământul puterilor garante.

În Asia să se restabileze status quo ante;

in marea de ost insulele Alande nu se vor putea earași fortifica. Cheltuieli de rebel nu s'au impus Rusiei.

După semnarea tractatului a adus Franca in 8 aprilie la discutiune chestiunea greacă și italiană.

Anglia ar fi dorit detronarea regelui Otto al Greciei, in locul cărui să se așeze principele Carignan din Sardinia. Acesta să iae de soție pre ducesa de Parma golirea Greciei să se întârzie, până ce va fi promis golirea Italiei de trupele franceze și austriace. Pentru că responsurile Austriei și Rusiei cu privire la afacerile grecesci erau evasive, a ramas aceasta chestie suspendată și golirea Pireului a urmat abia in Februarie 1857.

Asupra chestiunii italiene a fost inaintat Cavour in Februar 1856 Angliei și Franciei un memorandum, in care a propus reforme pentru Neapoli și statul papal, incorporarea Parmei, Modenei, Ferrarei și Piacenței in Sardinia, precum și inființare unei uniuni vamale italiene.

Declarând delegatul francez Walowski in ședința din 8 Aprilie că ar fi de dorit, ca guvernul Romei să se consolideze destul, pentru că să poată părăși trupele franceze și austriace statul papal, și propunând reprezentantul Angliei Lord Clarendon secularizațiunea statului papal și deciziunea congresului, ca să se exprime regelui din Neapoli dorința, ca să schimbe sistemul său de guvernare și să agratizeze pre condemații politice respective, să libereze persoanele deținute fără a fi condemate in inchisoare pentru delicta politice, Cavour a cerut golirea statului papal și a Parmei de trupele austriace. Le respunsul reprezentantului austriac Baron Hübner, că Sardinia ține ocupat Monaco de 8 ani, a replicat Cavour că Sardinia este gata a eși din Monaco in moment, ce va fi principele in stare fără de ori ce primejdie să se intoarcă in Monaco, și a adaos, că ocupațiunea austriacă este o primejdie pentru Italia. Discutiunea acestor afaceri n'a avut pentru moment nici un rezultat, a pregătit însă deja atunci acțiunile ulterioare.

In aceeași conferența s'a mai exprimat dorința pentru restringerea libertății presei in Belgia și s'a proclamat de Franca prima dată dreptul nou maritim, dupre care să fi oprit a trimite năi armate, pentru că să confisce năile comerciale ale adversariului și să se observeze ca normă, că marfa neutrală dacă nu este contrabandă de rebel nu se poate confisca nici sub flamura dusmană și in sfirșit că flamura neutrală scutește cu aceeași excepțiune marfa dusmanului.

La propunerea Austriei carea se credea mai mult de ori când amenințată de Rusia pentru condițiunea de pace slabită in urmă propozițiunii sale cu privire la Besarabia, s'a incheiat un Tractat secret intre Austria, Franca și Anglia, in care puterile contrahente garantează la un loc și fiecare pentru sine independența și integritatea imperiului otoman. Ori ce călcare a tractatului de Paris din 30 Martie 1856 să se considere ca cas de rebel. Acest tractat n'a oprit mai târziu pre Rusia, să rupă tractatul principal. Deși Franca n'a câștigat prin rebel nici un avantaj material, imperiul al doilea a ajuns atunci la culmea prestigiului său, Parisul a fost devenit centrul lumii și consolidarea dinastiei Napoleonișilor se părea asigurată. Sardinia a trebuit să se mulțemească numai cu o satisfacțiune morală, Cavour însă a dobândit convingerea, că Franca și Anglia sunt binevoitoare dorințelor naționale ale Italiei și că Rusia este atât de inverșunată in contra Austriei, că numai din acest motiv va simpatiza cu ori ce dusman al impărației acesteia. Austria a fost inmulțit datoriile sale de stat foarte și și-a atras pe lângă dușmania neimpacată a Rusiei și antipatia Prusiei și a puterilor apusene, carile i-au luat anume de rău, că nu a intrat pe față in alianța contra Rusiei.

Anglia a arătat lumii numai slăbăciunea sa cu toate jertfele sale enorme de oameni și bani și ales in Asia a pierdut foarte mult din prestigiul său.

Rusia n'a pierdut din pozițiunea sa aproape nimic pe lângă toate jertfele sale necalculabile de oameni și bani și pe lângă mica pierdere teritorială, din protivă a dovedit rebelul, că picioarele colosului rus nu sunt tocmai așa de „lut“ precum mulți își inchipuiau.

Turcia a câștigat încă vr'o cătăva vreme de viață; stăpânirea ei asupra Moldovei și Munteniei era foarte inoioelnică; n'a trecut multă vreme și principatele aceste s'au unit intr'un stat. Fermanul din 18 Februarie 1856 (Hatı Humanium) emis in favorul creștinilor a ramas un petec de hârtie, care a causat doi ani mai târziu (1858) la reșcoala sângeroasă a fanatismului musulman din Arabia și la 1860 din Sirea, In aceasta din urmă au pierdut mai mulți de 30000 creștini viața și numai trupele Franceze i-au putut face capăt.

In partea următoare vom vorbi despre constituirea nouă a Moldovei și Munteniei.